"מאבק הסטודנטים" מתחדש בתוך החברה הבורסאית איסתא ליינס

לאחישי גל יש הרבה כובעים: מנכ"ל איסתא, בעל מניות וגם נציג בוועד עמותת איסתא המחזיקה בשליטה בחברה; באחרונה גיבש קבוצה שתרכוש את אחזקות הבוריביצ'ים בחברה, אך סטודנטים מאשימים אותו שלא גילה להם את כל האמת על העסקה

מאת עמית בן־ארויה

רווקא בתקופת הקיץ, בה כל משאבי החברה הציבורית איסתא ליינס צריכות להיות מופנות להטסת ישראלים ספוגי לחות לחו"ל, סוערות הרוחות בחברה.

עין הסערה היא בעמותת איסתא, בעלת השליטה (58%) באיסתא הבורסאית. גורמים בעמותה, הכוללת את ארגוני הסטודנטים השונים, חושדים שמנכ"ל איסתא אחישי גל רכש מניות של איסתא הבורסאית, באופן בלתי חוקי, תוך ניגוד עניינים בולט, דילוג על זכות הקדימה של העמותה ועקיפת הנהלים המקובלים.

הצדדים מסכימים על מרבית העובדות: הממונה על ההגבלים העסקיים דרור שטרום חש אי נוחות מכך שהאחים בורוביץ' מחזיקים בשליטה באל על וממניות איסתא (23%), באמצעות חברת "כנפיים אחזקות ארקיע". לפיכך, ברצמבר אשתקד הומינה כנפיים את הציבור להציע הצעות לרכוש את מלוא פעילות התעופה שלה.

אמנם מדובר במיליונים בהם בוחשים אנשי עסקים רבי השפעה, אך איסתא שייכת לסטודנטים. בסוף יוני השנה גילו חברי ועד עמותת איסתא (בו חברים חברי התאחדות הסטודנטים וגם אחישי גל) דואר אלקטרוני תמים לכאורה מעו"ד שמעון סיבוני, יו"ד איסתא וחבר באמותה. בהודעה נכתב: "ביום רביעי הקרוב נתבקש לאשר הסכם הצבעה בין בעלי

אחישי גל

המניות חדשים בחברה. נוסח ההסכם שיובא לאישור זהה בעקרונותיו לזה שנחתם עם כנפיים בשנת 97'".

בפגישה שנערכה הציג גל בפני חברי העמותה את העסקה החדשה. הסתבר כי הרוכשים הם משה (מוקי) שניידמן מבעלי השליטה ויו"ד הדירקטוריון של ביטוח ישיר (40%), ניצב (בדימוס) אבי דותן שפרש לפני כשנתיים מהמשטרה (40%, באמצעות חברת אביעד השקעה בתיירות), והרוכש השלישי – גל עצמו. באמצעות הרכישה היה גל אמור להגדיל את אחזקותיו בחברה מ-5% ל-10%. השלושה רכשו את אחזקות כנפיים בחברה ב-18 מיליון שקל.

הסטודנטים חשבו שמדובר בהסכם פרוזאי

נציגי הסטודנטים בעמותה טענו כי התרשמו שמדובר בהסכם פרוזאי בין בעלי מניות, וכי הסטודנטים אינם צד לעניין. בנוסף, לטענתם, מאחר שלעמותה היתה זכות סירוב ראשונה היא יכלה לרכוש את המניות בעצמה באותו המחיר. ואולם, יו"ד התאחדות הסטודנטים הארצית אסף שגב (שהוא גם יו"ר העמותה) אמר כי העמותה אינה יכולה ממילא לנצל את זכותה עקב מחסור בכסף. לבסוף, ההחלטה לאישור העסקה התקבלה פה אחד בעמותה.

ואולם, היה מי שבכל זאת הזדעק נוכח העסקה ומעורבותו של גל בה: היה זה אסף בנאי, מנכ"ל מאסטרביט העוסקת בשיווק ביטוח לסטודנטים הרוכשים כרטיסי טיסה דרך איסתא. זאת מכיוון שלבנאי – אשר כמו גל, היה גם הוא בעבר יו"ד התאחדות הסטודנטים בישראל – יש אינטרס ברור שמאסטרביט (ש-50% מאחזקותיה בידי התאחדות הסטודנטים) תמשיך להעניק שירותי ביטוח לסטודנטים דרך איסתא.

כאשר נודע כי אחד משלושת הרוכשים הוא שניידמן, התרעמו נציגי הסטודנטים על כך שחברת ביטוח ישיר נכנסה לעסקה; זאת מאחר ששניידמן (אשר בינתיים, על פי מקורבים לעסקה, עומד לבטל את השתתפותו בה) הוא הבעלים של ביטוח ישיר. בנוסף לשניידמן הזדעק, אם כי באיחור, גם אוהד אלוני, סגן יו"ד התאחדות הסטודנטים, חבר בוועד העמותה ודירקטור באיסתא הבורסאית.

לפי דו"ח שערכה חברת אודיט, האיש המרכזי שלא נהג כראוי הוא גל. מאחר שהוא חובש כובעים שונים באיסתא, היה עליו להיזהר ולדווח על העסקה

במשך יולי פנה אלוני למשרד אודיט, העוסק בעריכת ביקורת חקירתית ופנימית, וכן למשרד עורכי דין גדעון פישר ושות', כדי לבחון את נסיבות מכירת המניות לגל. אודיט הוקמה באחרונה על ידי גיורא הרסוג, ראש מחלקת החקירות של רשות ני"ע שפרש ממנה עם בכירים נוספים. אודיט הנפיקה לאלוני דו"ח חקירה ממנו עולות טענות קשות בנוגע להתנהלות של השלושה – שגב, סיבוני וגל – מאחורי גבם של הסטודנטים.

יום וחצי ללמוד את העסקה לפני אישורה

נראה כי הטענה המשפטית המשמעותית של אלוני היא שלפי ההסכם בין כנפיים לאיסתא מ-97', לעמותה יש זכות קדימה לרכישת מניות כשהמכירה היא בשיעור של 5% ויותר; מכאן, העמותה לא מימשה את זכות הסירוב הראשונה שלה. טענה נוספת היא כי לחברי הוועד נותר רק יום וחצי להתעמק בעסקה לפני שהובאה להצבעה. אלוני אמר כי העמותה יכלה לנצל את זכות הסירוב הראשונה לרכוש את המניות באמצעות גורם אחר שהיה מעוניין בהן (בשיטת Back to Back) ולגזור קופון נאה.

לפי הדו"ח שערכה חברת אודיט, האיש המרכזי שלא נהג כפי שצריך היה לנהוג הוא גל. מאחר שהוא חובש כובעים שונים – מנכ"ל איסתא הבורסאית וחבר בוועד עמותת איסתא – היה עליו להיזהר ולדווח על העסקה. לפי כך, טוען אלוני, גל היה חייב לדווח בפירוט על האינטרס האישי שלו בעסקה ועל כל מסמך הקשור לעניין עוד לפני העלאת ההצעה.

מאידך, באיסתא טוענים כי גל נהג כראוי, וכי לא היה עליו כלל לבקש אישור מדירקטוריון איסתא. "כל חודש־חודשיים הוא רוכש מניות", אמר בביטול בכיר באיסתא, "אז מה, בכל פעם הוא צריך לדווח?". באיסתא אומרים כי העסקה של גל היא עם כנפיים ולא עם חברת איסתא, כך שלא חלה עליו חובת הדיווח. מצד שני, טוענים אנשי אלוני, עסקה מוגדרת גם כטומת הנאה לנושא המשרה.

ואולם, קיימת נקודה חשובה נוספת: לא רק לעמותת איסתא יש זכות סירוב על העסקה, אלא גם לחברה עצמה יש זכות חוזית שכזו. מדוע החברה לא בחנה את האפשרות לרכוש בעצמה את המניות?

באחרונה פנה אלוני בעניין גם ליו"ר ועדת הביקורת של החברה, צחי זליכה. זליכה השיב: "אתה מעלה שאלות ותהיות מעניינות ביותר. לצערי ועדת ביקורת של איסתא ו/או מועצת המנהלים שלה לא היתה מודעת לקיום העסקה ו/או המו"מ שקדם לה, דבר מפתיע ביותר במיוחד נוכח מעורבתו של מנכ"ל החברה בעסקה הן כרוכש מניות והן כשושבינה".

במקביל להכנת דו"ח זה שלח עו"ד יגאל קוה ממשרדו של עו"ד פישר מכתבים לכל הנוגעים בדבר כדי לעצור את העסקה. ואין לה עניין בזהות הרוכש. לכן, נכתב, הוצגו אישורים של עמותת איסתא לפיהם היא מוותרת על זכות הקדימה.

לאחר שאלוני העלה טענותיו, הוחלט לכנס את דירקטוריון התברה בסוף יולי. כך, שבועות אחרים לאחר תחימת ההסכם, אישר הדירקטוריון בדיעבד כי החברה לא תנצל את זכות הסירוב שלה.

בסדרת מכתבים דחופה נוספת לרוכשים כתב עו"ד קווה כי מדובר בעסקה חריגה שדרשה אישור של ועדת הביקורת והדירקטוריון; משלא נעשה כן, העסקה אינה חוקית וחסרת תוקף. בכל מקרה, התאחדות הסטודנטים כבר החליטה על הקמת ועדה בראשות שופט לבחינת נסיבות המכירה (השופטים בדימוס תיאודור אור ודן ארבל הוזכרו כמועמדים).

ראשי איסתא חוששים בעיקר מהנזק התדמיתי לחברה, המגלגלת מיליארד וחצי שקל בשנה.

צילום: יגון קמינסקי

אסף שגב ושוסר בעת הפגנת סטודנטים

אסף שגב, יו"ר התאחדות הסטודנטים הארצית, אמר כי עמותת איסתא ממילא לא יכלה לנצל את זכות הסירוב הראשונה שלה, עקב מחסור בכסף

טענת אלוני היא כי העסקה המדוברת היא עם נושא משרה בחברה (גל), ולכן יש צורך באישור ועדת ביקורת והדירקטוריון; בכך מסתמך אלוני על סעיף 280 לחוק החברות, הקובע כי לא יהיה תוקף חוקי לעסקה של חברה עם נושא משרה בה אם זו לא אושרה כראוי או אם נפל בהליך "פגם מהותי".

בשל כך, דורש אלוני כי דירקטוריון החברה ישעה לאלתר באופן זמני את גל וסיבוני, עד שיתבררו הטענות נגדם. מכתבי אזהרה נשלחו לשיינדמן, לדותן ולישראל בורוביץ'. התגובה היחידה שהתקבלה עד כה היא מעו"ד שירי שחם ממשרד יגאל ארנון ושות', המייצגת את כנפיים. לגרסתה, כנפיים אינה צד לסכסוך, מבחינתם, כל הפרשה נובעת מסכסוך ייצרי בין שגב לאלוני. מקורבי אלוני אמרו השבוע כי עם פרוץ הפרשה אמר אלוני לשגב דברים בסגנון "אם אתה חושב שמדובר באמביציה אישית, אז בוא נלך שנינו הביתה".

מעניין כי הדו"ח האמור חובר ללא שימוש בהסכם הטרי בין כנפיים לרוכשים. באיסתא טוענים כי כל דירקטור שרצה יכול היה לראות את ההסכם בין כנפיים לרוכשים. "מעניין שכולם יכולים, אבל אף אחד לא ראה את ההסכם", התרעם אחד הדירקטורים.

כיצד יסתיים העניין? המעורבים ממתינים בקוצר רוח לממצאי ועדת הביקורת והוועדה בראשות השופט.

תגובות המעורבים בפרשה

תגובת אחישי גל ושמעון סיבוני:

"העסקה היתה ברמת בעלי המניות ולא ברמת החברה. לפיכך, החברה לא היתה צד לעסקה בין כנפיים לקבוצת הרוכשים. למיטב ידיעת החברה, כל רכישת מניות בחברה על ידי המנכ"ל, שהוא בעל מניות בחברה מאז 96', דווחה כמתחייב על פי חוק, וכך נעשה במקרה זה.

על פי ההסכם בין כנפיים לאיסתא, זכות הקדימה לחברה מותנית בכך שלחברה היכולת על פי חוק החברות לרכוש את מניותיה. על פי חוות הדעת של היועצים המשפטיים של החברה ושל המוכרים (חברת כנפיים), החברה לא עומדת בתנאים הקבועים בחוק החברות לרכישת מניותיה. לכן, הלכה למעשה, לא היתה בעלת זכות קדימה. דירקטוריון החברה, למען הסר כל ספק, קיבל החלטה לפיה גם אם הדבר היה אפשרי מבחינה חוקית, החברה לא היתה רוכשת את מניותיה".

תגובת אסף שגב:

"כמו בכל גוף ציבורי אחר, גם בהתאחדות הסטודנטים, יש לעיתים אינטריגות פוליטיות פנימיות. כל התהליכים בנוגע לזכות הקדימה בוצעו בהתאם לחוות הדעת של היועץ המשפטי של עמותת איסתא שנכח בדיון, ולטובת ציבור הסטודנטים אותו אנו מייצגים.

"כשבועיים לפני הישיבה, הגיעו חברי ועד עמותת איסתא – אשר משמשים כדירקטורים בחברה ובקיאים בנעשה בה – לפגישות בעניין, וקיבלו את חומר הרקע הדרוש לקבלת ההחלטה. יצוין כי חבר ועד העמותה היחיד שלא מצא זמן לברר את הדברים לפני הישיבה הוא אוהד אלוני, עובדה שלא מנעה ממנו לתמוך נלהבות בהחלטה ולהצביע בעדה. אני יכול רק להצר על כך שבשל אינטרסים פוליטיים ואישיים, יש מי שמוכן לעשות הכל, גם במחיר של גרימת נזק לנכס היקר ביותר של הסטודנטים".

תגובת אוהד אלוני:

"במסגרת הטענות שלי כלפי איסתא אני פועל בכל האמצעים שעומדים לרשותי כחוק, תוך שאני נעזר באנשי מקצוע. כרגע דירקטוריון חברת איסתא העביר את הטיפול בעניין לטיפול ועדת ביקורת. התאחדות הסטודנטים הקימה אף היא ועדה לבחינת העניין. אני סומך את שתי ידי על שתי הוועדות".